

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUGALŲ SĖKLININKYSTĖS ĮSTATYMAS

2001 m. lapkričio 15 d. Nr. IX-602
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Įstatymas reglamentuoja lauko, sodo ir daržo augalų sėklos, sodinamosios ir kitos dauginamosios medžiagos sertifikavimą, sertifikuotos ir nesertifikuojamos dauginamosios medžiagos tiekimą į rinką bei šios medžiagos įvežimo reikalavimus.

2 straipsnis. Pagrindinės Įstatymo sąvokos

1. **Augalo sėkla** □ generatyviniu būdu gauta augalo dalis (visos botaninės sėklų ir vaisių formos), naudojama tos pačios veislės augalams atkurti ir dauginti.

2. **Augalo sodinamoji medžiaga** – vegetatyvinė augalo dalis ar visas augalas, naudojami tos pačios veislės augalams veisti.

3. **Augalo kita dauginamoji medžiaga** – augalo dalis (vaismedžių skiepūgliai, poskiepai, ūgliai, šakniastiebių dalys) ar augalas (augalai arba jų dalys *in vitro* ir kt.), skirti tam tikros veislės augalų sodinamajai medžiagai atkurti.

4. **Dauginamoji medžiaga** – lauko, sodo ir daržo augalų sėkla, sodinamoji ir kita dauginamoji medžiaga.

5. **Dauginamosios medžiagos kategorijos** □ atskirų augalų rūšių dauginamosios medžiagos kokybinės grupės, nustatomos pagal dauginamosios medžiagos dauginimo kartas □ reprodukcijas. Jos turi atitikti privalomuosius dauginamosios medžiagos reikalavimus.

6. **Dauginamosios medžiagos sertifikatas** – Valstybinės sėklų ir grūdų tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos išduodamas dokumentas, liudijantis augalo botaninę rūšį, sertifikuotos dauginamosios medžiagos veislę, kategoriją ir teisės aktuose nustatytų reikalavimų atitikimą.

7. **Dauginamosios medžiagos sertifikavimas** – teisės aktais nustatyta procedūra, kuria Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos patvirtina augalo botaninę rūšį, dauginamosios medžiagos veislę ir kategoriją bei tai, kad dauginamoji medžiaga atitinka nustatytus reikalavimus.

8. **Dauginamosios medžiagos siunta** □ žemės ūkio ministro patvirtintais teisės aktais nustatytas vienos veislės ir kategorijos dauginamosios medžiagos kiekis.

9. **Dauginamosios medžiagos tiekėjas** – tiekiantis dauginamąją medžiagą į rinką fizinis ar juridinis asmuo:

- 1) selekcininkas, jo įgaliotas atstovas ar veislės palaikytojas;
- 2) dauginantis tam tikros veislės dauginamąją medžiagą pagal licencinę ar dauginimo sutartį;
- 3) žemės ūkio ministro nustatyta tvarka įvežantis į Lietuvos Respubliką dauginamąją medžiagą.

10. **Dauginamosios medžiagos tiekimasis į rinką** – dauginamosios medžiagos pardavimas, laikymas turint tikslą parduoti, siūlymas parduoti ar kitaip perduoti tretiesiems asmenims.

11. **Dauginimo sutartis** □ selekcininko ar jo įgalioto atstovo raštiškas susitarimas su fiziniu ar juridiniu asmeniu, suteikiantis šiam asmeniui teisę nurodytoje teritorijoje sutartomis sąlygomis dauginti bei platinti tam tikros veislės dauginamąją medžiagą.

12. **Fitosanitarinis sertifikatas** – Fitosanitarijos įstatymo nustatyta tvarka Valstybinės augalų apsaugos tarnybos išduodamas oficialus dokumentas, pažymintis, kad augalų, augalinių produktų ir kitų objektų fitosanitarinė būklė atitinka juos įvežančios šalies nustatytus reikalavimus.

13. **Licencinė sutartis** – selekcininko raštiškas susitarimas su fiziniu ar juridiniu asmeniu, suteikiantis šiam asmeniui teisę nurodytoje teritorijoje sutartomis sąlygomis dauginėti bei platinti veislės, kuriai taikoma teisinė apsauga, dauginamąją medžiagą.

14. **Lietuvos sąlygoms tinkamiausių augalų veislių sąrašas** □ augalų veislių, kurios pagal ūkinio vertingumo tyrimų rezultatus pripažintos geros ūkinės vertės ir yra tinkamiausios auginti Lietuvos agroklimate sąlygomis, sąrašas.

15. **Nesertifikuojama dauginamoji medžiaga** □ nesertifikuojamų augalų rūšių dauginamoji medžiaga arba žemės ūkio ministro nustatytų sertifikuojamų augalų rūšių nesertifikuojamų kategorijų, nurodytų privalomuosiuose reikalavimuose, dauginamoji medžiaga.

16. **Privalomieji dauginamosios medžiagos reikalavimai** – žemės ūkio ministro nustatyti reikalavimai, apibrėžiantys tam tikrų augalų rūšių dauginamosios medžiagos dauginimo ir tiekimo į rinką tvarką ir nustatytus kokybės rodiklius.

17. **Sertifikuota dauginamoji medžiaga** – sertifikuojamų augalų rūšių dauginamoji medžiaga, atitinkanti tam tikrų teisės aktų nustatytus reikalavimus. Jos kokybę patvirtina dauginamosios medžiagos sertifikatas.

18. **Selekcininkas:**

- 1) vienas ar keli fiziniai asmenys, sukūrę ar atradę ir išskyrę naują augalo veislę;
- 2) juridinis asmuo, kurio vienas ar keli darbuotojai pagal darbo sutartį arba atlikdami tarnybines užduotis sukūrė ar atrado ir išskyrę naują augalo veislę;
- 3) teisių perėmėjas, įgijęs turtines teises į veislę iš šios dalies 1 arba 2 punktuose nurodytų asmenų.

19. **Sėklininkystė** – žemės ūkio mokslo ir gamybos sritis, užtikrinanti žemės naudotojų aprūpinimą tinkamos kokybės dauginamąja medžiaga.

20. **Sėklinis pasėlis** – pasėlis, kuris atitinka žemės ūkio ministro nustatytus sėklinio pasėlio reikalavimus ir iš kurio gautas derlius naudojamas sėklai ar sodinamajai medžiagai paruošti.

21. **Veislės palaikytojas** – fizinis ar juridinis asmuo, užtikrinantis į Lietuvos sąlygoms tinkamiausių augalų veislių sąrašą įrašytos veislės būdingų savybių palaikymą.

22. **Veislės teisinės apsaugos taikymas** – teisinės apsaugos augalo veislei taikymas Augalų veislių apsaugos įstatymo nustatyta tvarka.

23. **Veislinis augynas** □ žemės ūkio ministro nustatytus veislinio augyno reikalavimus atitinkanti vieta, skirta vaisinių ir uoginių sodo augalų sodmenims, skiepiūgliams, ūgliams išauginti bei poskiepiams dauginėti.

24. **Veislės išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo tyrimai** – tyrimai, kurių metu nustatoma, ar augalo veislė atitinka išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo reikalavimus.

25. **Veislės ūkinio vertingumo tyrimai** – tyrimai, kurių metu nustatoma augalo veislės ūkinė vertė ir tinkamumas Lietuvos agroklimate sąlygoms.

ANTRASIS SKIRSNIS VALSTYBINIS SĖKLININKYSTĖS VALDYMAS

3 straipsnis. Valstybinis sėklininkystės valdymas

Lietuvos Respublikoje nacionalinę sėklininkystės plėtojimo politiką ir valstybinį sėklininkystės valdymą vykdo Žemės ūkio ministerija ir jos įgaliotos institucijos.

4 straipsnis. Valstybinė augalų veislių vertinimo komisija

Augalų veislių ūkinio vertingumo ir jų tinkamumo Lietuvos agroklimate sąlygoms tyrimų rezultatams nagrinėti ir vertinti, teikti pasiūlymams dėl augalų naujų veislių įrašymo į Lietuvos sąlygoms tinkamiausių augalų veislių sąrašą ar išbraukimo iš jo sudaroma Valstybinė augalų veislių vertinimo komisija. Jos sudėtį ir nuostatus tvirtina žemės ūkio ministras.

TREČIASIS SKIRSNIS LIETUVOS SĄLYGOMS TINKAMIAUSIŲ AUGALŲ VEISLIŲ SĄRAŠAS

5 straipsnis. Veislės įrašymas į Lietuvos sąlygoms tinkamiausių augalų veislių sąrašą

1. Selekcininkas ar jo įgaliotas atstovas, norėdamas, kad veislė būtų įrašyta į Lietuvos sąlygoms tinkamiausių augalų veislių sąrašą (toliau – Augalų veislių sąrašas), Lietuvos valstybiniam augalų veislių tyrimo centrui pateikia raštišką prašymą, veislės aprašymą ir kitus šios institucijos nustatytus dokumentus.
2. Augalo veislė įrašoma į Augalų veislių sąrašą, kai:
 - 1) atlikti veislės išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo tyrimai;
 - 2) atlikti žemės ūkio ministro nustatytų augalų genčių ir rūšių veislių ūkinio vertingumo tyrimai;
 - 3) Valstybinė augalų veislių vertinimo komisija siūlo veislę įrašyti į Augalų veislių sąrašą.
3. Augalų veislių sąrašą sudaro ir tvarko Lietuvos valstybinis augalų veislių tyrimo centras žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS SERTIFIKAVIMAS

6 straipsnis. Dauginamosios medžiagos sertifikavimas

1. Augalų rūšis ir jų dauginamosios medžiagos, kuri sertifikuojama pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus, kategorijas nustato žemės ūkio ministras.
2. Dauginamąją medžiagą sertifikuoja Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba).
3. Tam tikros augalo rūšies veislės dauginamajai medžiagai sertifikatas išduodamas, jeigu:
 - 1) augalo veislė įrašyta į Augalų veislių sąrašą, išskyrus atvejus, kai veislės dauginamoji medžiaga įvežama į Lietuvą pagal sutartį ją padauginti ir vėl išvežti į užsienį;
 - 2) sėklinis pasėlis arba veislinis augynas atitinka jiems keliamus reikalavimus;
 - 3) dauginamoji medžiaga atitinka privalomuosius reikalavimus;
 - 4) gaminantis ir (arba) tiekiantis į rinką dauginamąją medžiagą fizinis ar juridinis asmuo turi licencinę arba – pagal šio Įstatymo 14 straipsnį įrašytoms veislėms – dauginimo sutartį.
4. Augalų veislių dauginamajai medžiagai, kurią daugina veislės palaikytojai, sertifikatas išduodamas ir nesant dauginimo sutarčių.

7 straipsnis. Nesertifikuojamos dauginamosios medžiagos kokybės reikalavimai

1. Nesertifikuojamos dauginamosios medžiagos kokybės reikalavimus nustato žemės ūkio ministras.
2. Nesertifikuojama dauginamoji medžiaga į rinką tiekama su tiekėjo etiketėmis.
3. Tiekėjas, tiekiantis į rinką nesertifikuojamą dauginamąją medžiagą, privalo turėti kompetentingos institucijos išduotą siuntos veislę ir kokybę patvirtinantį dokumentą.

8 straipsnis. Sertifikuotos dauginamosios medžiagos tikrinimas vegetaciniais bandymais

1. Žemės ūkio ministro nustatytų augalų rūšių ir kategorijų sertifikuota dauginamoji medžiaga tikrinama atliekant augalų veislių vegetacinius bandymus.
2. Žemės ūkio ministro nustatyta tvarka augalų vegetacijos metu tikrinamas veislės tapatumas, veislinis grynumas bei kitos pasėlio savybės.
3. Jeigu vegetaciniais bandymais nustatoma, kad dauginamoji medžiaga neatitinka teisės aktų nustatytų reikalavimų, Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba sustabdo iš šios siuntos gautos dauginamosios medžiagos dauginimą, o jos pardavėjas kompensuoja nuostolius pirkėjui.

PENKTASIS SKIRSNIS

DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS PAKAVIMAS IR TIEKIMAS Į RINKĄ

9 straipsnis. Tiekėjų atestacija

Fizinius ar juridinius asmenis, tiekiančius dauginamąją medžiagą į rinką, atestuoja Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Dauginamosios medžiagos pakavimas ir ženklavimas

1. Dauginamosios medžiagos pakavimo ir ženklavimo tvarką nustato žemės ūkio ministras.
2. Tiekdamas dauginamąją medžiagą į rinką, tiekėjas atsako už tai, kad šios medžiagos siuntos kokybės rodikliai atitiktų siuntos pakuočių etiketėse ir dokumentuose nurodytus rodiklius.
3. Jeigu dauginamoji medžiaga yra chemiškai ar kitaip apdorota, tai turi būti pažymėta siuntos pakuočių etiketėse.
4. Genetiškai modifikuotų augalų veislių dauginamosios medžiagos pakuočių etiketėse turi būti užrašas GMO (genetiškai modifikuotas organizmas).

11 straipsnis. Dauginamosios medžiagos tiekimas į rinką

1. Dauginamosios medžiagos tiekimo į rinką sąlygas bei reikalavimus nustato žemės ūkio ministras.
2. Sertifikuota dauginamoji medžiaga tiekama į rinką tik tada, kai jos kokybė atitinka privalomuosius reikalavimus ir tai patvirtina sertifikatas.
3. Tiekti į rinką nesertifikuojamą dauginamąją medžiagą galima tik tada, kai ji atitinka nustatytus reikalavimus.
4. Už tiekiamos į rinką dauginamosios medžiagos kokybę atsako dauginamosios medžiagos tiekėjai.
5. Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba kontroliuoja, kad tiekama į rinką dauginamoji medžiaga atitiktų teisės aktų nustatytus reikalavimus.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS ĮVEŽIMAS IR IŠVEŽIMAS

12 straipsnis. Įvežimo reikalavimai

1. Įvežti į Lietuvos Respubliką sertifikuotą dauginamąją medžiagą toliau dauginti galima tik tų veislių, kurios įrašytos į Augalų veislių sąrašą ir įvežamos su dauginamosios medžiagos kokybę patvirtinančiu bei fitosanitariniu sertifikatais.
2. Įvežti į Lietuvos Respubliką nesertifikuojamą dauginamąją medžiagą galima tik turint jos siuntos kokybę patvirtinantį dokumentą ir fitosanitarinį sertifikatą.
3. Tuo atveju, kai sėklos siunta, skirta tiekti į rinką, yra įvežta be Tarptautinės sėklų tyrimo asociacijos sertifikato, jos kokybė pakartotinai nustatoma Lietuvoje.
4. Įvežama dauginamoji medžiaga turi būti supakuota, pažymėta etiketėmis.
5. Įvežantys dauginamąją medžiagą fiziniai ar juridiniai asmenys atsako už tai, kad dauginamosios medžiagos kokybė atitiktų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus.
6. Dauginamosios medžiagos įvežimą ir išvežimą kontroliuoja Valstybinė augalų apsaugos tarnyba.
7. Jeigu augalo dauginamoji medžiaga įvežama į Lietuvą pagal sutartį ją padauginti ir vėl išvežti į užsienį arba ši dauginamoji medžiaga nėra skirta dauginimui, šios dauginamosios medžiagos veislė gali būti neįrašyta į Augalų veislių sąrašą. Tokiai dauginamajai medžiagai įvežti Žemės ūkio ministerijai iš anksto pateikiamas prašymas.
8. Jeigu dauginamoji medžiaga įvežama valstybiniais augalų veislių tyrimams arba augalų selekcijai, šios dauginamosios medžiagos veislė gali būti neįrašyta į Augalų veislių sąrašą ir šiai dauginamajai medžiagai nebūtinai kokybės sertifikatas.

SEPTINTASIS SKIRSNIS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis. Atsakomybė už Įstatymo pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio Įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

14 straipsnis. Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Augalų veislės, kurios iki šio Įstatymo įsigaliojimo buvo įrašytos į Tinkamiausių Lietuvoje auginti augalų veislių sąrašą, Valstybinės augalų veislių vertinimo komisijos siūlymu gali būti įrašomos į Augalų veislių sąrašą ir neturint išskirtinumo, vienodumo ir stabilumo tyrimų duomenų.

15 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Įstatymas įsigalioja nuo 2002 m. balandžio 1 d.

16 straipsnis. Įstatymų pripažinimas netekusiais galios

Nuo 2002 m. balandžio 1 d. pripažįstami netekusiais galios:

- 1) Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos ir sėklininkystės įstatymas (Žin., 1996, Nr. [101-2301](#));
- 2) Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos ir sėklininkystės įstatymo 3, 6, 17, 18, 19, 20, 24, 25 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymas (Žin., 1997, Nr. [59-1364](#));
- 3) Lietuvos Respublikos augalų veislių apsaugos ir sėklininkystės įstatymo 23 straipsnio pakeitimo įstatymas (Žin., 2001, Nr. [39-1349](#)).

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS